

Preventivní program školy

Č. j.: MK-PPŠ-202609

Platnost od 1. září 2026

Základní škola a Mateřská škola Montessori Kampus, s.r.o.

Na Sádkách 40, 370 05 České Budějovice

Pracoviště ZŠ: Husova 17, České Budějovice

IČO 037 42 725

RED IZO 691 008 710

www.montessorikampus.cz

Ředitelka školy: Mgr. Kristýna Turková

Obsah

Úvod.....	3
1 Východiska a návaznost na dokumenty školy.....	3
2 Naše škola a poznatky pro plánování prevence	3
3 Cíle pro školní rok 2026/2027.....	4
4 Odpovědnost a spolupráce.....	5
5 Každodenní prevence a plán činností	5
5.1 Práce s žáky	5
5.2 Spolupráce s rodiči a pedagogy	6
6 Strategie předcházení školní neúspěšnosti	7
7 Strategie předcházení šikaně a kyberšikaně.....	7
7.1 Prevence ve skupině	7
7.2 Postup při podezření	8
8 Další rizikové situace a první postup.....	8
9 Evidence, vyhodnocení a aktualizace	9
Použité právní a metodické podklady.....	10

Úvod

V Montessori Kampusu stavíme prevenci na každodenní práci s dětmi, na důvěře, srozumitelných hranicích a na spolupráci s rodinou. Dítě potřebuje vědět, že může mluvit o tom, co se mu nedaří, co ho trápí i co se děje mezi spolužáky, a že se mu dostane pomoci. Připravené prostředí, smysluplná práce, možnost samostatné volby a odpovědnost za společný prostor nám pomáhají rozvíjet vztahy a učit se řešit obtížné situace.

Tento program stanoví, jak předcházíme školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování u žáků 1.–9. ročníku, jak poznáme varovné signály, kdo jedná a jak vyhodnocujeme účinnost podpory. Je určen pedagogickým pracovníkům základní školy; se základními zásadami seznamujeme také žáky a zákonné zástupce. Na společných akcích spolupracujeme s mateřskou školou, která poskytuje své poradenské služby podle vlastního programu poradenských služeb.

1 Východiska a návaznost na dokumenty školy

Program vychází zejména z § 16, § 22, § 29, § 30 a § 120a zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon), z § 7 a přílohy č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2026, a z vyhlášky č. 27/2016 Sb. Právě § 7 odst. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb. ukládá základní škole zpracovávat a uskutečňovat preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

Při plánování a řešení konkrétních situací se opíráme o Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování (č. j. 21291/2010-28) a jeho tematické přílohy, Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany (č. j. MSMT-21149/2016), Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (leden 2026) a materiály NPI k výběru a hodnocení preventivních programů. Aktuální metodické materiály pro konkrétní riziko mají přednost před staršími návody v loňském programu.

Na úrovni školy program navazuje na školní řád, školní vzdělávací program, program poradenských služeb, pravidla ochrany osobních údajů a postupy pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky uvolňování a omlouvání žáků se řídí školním řádem. Tento program školní řád nenahrazuje a nestanoví nové kázeňské sankce.

2 Naše škola a poznatky pro plánování prevence

Jsme malou školou městského typu, ve které se děti učí v heterogenních skupinách. Propojení ročníků vytváří příležitosti pro spolupráci starších a mladších, současně vyžaduje pozornost k nerovnováze sil mezi dětmi různého věku. Děti se podílejí na péči o prostředí, tráví čas venku, pracují na vlastních úkolech a projektech. S rodinami pravidelně konzultujeme vzdělávání a vývoj dětí. Při běžném pedagogickém pozorování věnujeme pozornost i chodbám, toaletám, zahradě, výpravám a online komunikaci, kde může být obtížné včas zachytit potíže.

Loňský program doporučil čtyři priority: společná pravidla včetně používání telefonů, včasné sledování absence, posilování vztahů ve skupinách a odpovědnost vůči majetku druhých. Tyto oblasti přebíráme pro rok 2026/2027 jako pracovní východisko. Na začátku roku je ověříme rozhovory s průvodci a žáky, pozorováním ve skupinách, přehledem docházky a záznamy školního poradenského pracoviště. Údaj z loňského dokumentu o absenci rizikového chování nepovažujeme za důkaz, že se potíže nemohou objevit.

Sledujeme také obtížnou adaptaci, izolaci dítěte, náhlý pokles v práci, dlouhodobý stres, nevhodné zacházení s digitálními technologiemi a chování, které dítě nebo třídu ohrožuje. Zjištění sdílíme jen s pracovníky, kteří je potřebují pro podporu konkrétního dítěte.

3 Cíle pro školní rok 2026/2027

Cíl	Co ve škole děláme	Jak poznáme posun
Bezpečné vztahy	Pravidelně mluvíme s dětmi o soužití, pozorujeme skupiny a řešíme signály včas.	Každá skupina má společná pravidla; podněty mají záznam, odpovědnou osobu a následné ověření.
Dostupná pomoc	Žáci a rodiče vědí, na koho se obrátit; pedagogové předávají podněty metodikovi prevence.	Kontakty jsou předány na začátku roku; u každého závažnějšího podnětu je doložen další postup.
Včasná podpora učení	Pedagog sleduje změny ve výkonu a nabízí cílenou pomoc před prohloubením obtíží.	U podpořeného žáka jsou zaznamenány cíle, domluvené kroky a termín vyhodnocení.
Docházka a digitální bezpečí	Průběžně vyhodnocujeme absenci, učíme pravidla online komunikace a práce s telefonem.	Při rizikovém vzorci absence či online incidentu následuje kontakt s rodinou a vyhodnocení opatření.

Dlouhodobě usilujeme o to, aby žáci postupně přebírali odpovědnost za své jednání, uměli požádat o pomoc, rozuměli hranicím druhých a zažívali úspěch z vlastní práce. Úspěch programu neposuzujeme jen podle počtu zaznamenaných incidentů: větší ochota svěřit se může počet podnětů zpočátku zvýšit.

4 Odpovědnost a spolupráce

Za uskutečňování programu odpovídá ředitelka školy. Školní metodička prevence koordinuje plán, předává pedagogům metodickou podporu, vede potřebné záznamy a na konci roku připravuje vyhodnocení. Výchovná poradkyně a školní speciální pedagožka se podílejí zejména na řešení obtíží ve vzdělávání, nastavení podpůrných opatření a spolupráci se školským poradenským zařízením. Podrobné vymezení poradenských činností obsahuje program poradenských služeb školy.

Role	Úkol při realizaci tohoto programu
Ředitelka Mgr. Kristýna Turková	Zajišťuje podmínky, koordinuje závažné případy, rozhoduje o postupu školy a o spolupráci s vnějšími institucemi.
Školní metodička prevence Mgr. Kristýna Turková	Plánuje prevenci, konzultuje varovné signály, pomáhá s prací se skupinou, průběžně sleduje a vyhodnocuje program.
Výchovná poradkyně a školní speciální pedagožka Mgr. et Mgr. Karolína Soukupová	Pomáhá odhalovat příčiny vzdělávacích obtíží, doporučuje podporu, propojuje školu s PPP a SPC.
Průvodci, třídní učitelé, vychovatelé	Budují bezpečné prostředí, všímají si změn, pracují s pravidly, včas informují vedení a podle potřeby rodiče.
Žáci a rodiče	Spolupracují na pravidlech, sdělují podněty, účastní se domluvených konzultací a podpůrných kroků.

Jména a aktuální kontakty poradenských pracovníků sdělujeme rodinám prostřednictvím školy a zveřejňujeme na obvyklém kontaktním místě. Školního psychologa zapojujeme jen tehdy, pokud taková služba škole skutečně působí; jinak zprostředkujeme odpovídající externí pomoc. Spolupracujeme podle potřeby s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), speciálně pedagogickým centrem (SPC), střediskem výchovné péče (SVP), orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), zdravotnickými službami a Policií ČR.

5 Každodenní prevence a plán činností

5.1 Práce s žáky

Prevence je součástí výuky, pobytu venku, školní družiny, společných výprav i každodenních vztahů. V komunitním kruhu vytváříme prostor pro naslouchání a domluvu; neřešíme v něm veřejně citlivý případ konkrétního dítěte. Ve třídě se učíme pojmenovat potřeby, respektovat

hranice, napravit způsobenou škodu a přijmout pomoc dospělého. Žák má právo oznámit problém i mimo kruh a dospělý mu vysvětlí, co se bude dít dál.

- V prvním období školního roku společně obnovíme pravidla soužití, bezpečí, práce s telefonem a kontaktování dospělého.
- V heterogenních skupinách sledujeme, zda starší žáci podporují mladší a zda jejich postavení nepřerůstá v nátlak; odpovědnost za bezpečí zůstává na dospělých.
- V Obrazu světa a dalších vzdělávacích činnostech průběžně zařazujeme témata zdraví, vztahů, práv a povinností, bezpečí na internetu, dopravní výchovy a vztahu k prostředí.
- Při výpravách, práci na zahradě, rukodělných projektech a péči o společné prostředí rozvíjíme spolupráci, samostatnost a citlivost vůči druhým.
- U starších žáků otevíráme přiměřeně věku téma návykových látek včetně nikotinu, alkoholu, psychického zdraví, intimity, souhlasu, manipulace a digitální stopy.

5.2 Spolupráce s rodiči a pedagogy

Rodiče informujeme o pravidlech a kontaktech, nabízíme konzultace a společně hledáme kroky, které dítěti pomohou ve škole i doma. Při podezření na ohrožení dítěte postupujeme podle zákonných povinností; předchozí souhlas rodiny není podmínkou zákonem uloženého oznámení. Pedagogové sdílejí potřebná pozorování na poradách, využívají konzultace školního poradenského pracoviště a průběžně se vzdělávají v rozpoznávání šikany, náročného chování, psychické krize a digitálních rizik.

Období	Společná práce	Odpovědnost a doklad
Září–říjen	Adaptace, pravidla skupin, bezpečné oznamování, první zhodnocení vztahů a docházky.	Průvodci a metodička; zápis pravidel, přehled zjištění.
Listopad–leden	Vztahy, online bezpečí, práce se stresem; konzultace u žáků s obtížemi.	Průvodci a poradenské pracoviště; záznam aktivit a případových kroků.
Únor–duben	Respekt k odlišnostem, hranice ve vztazích, návykové látky podle věku, společná práce na klimatu.	Průvodci a metodička; stručné hodnocení aktivit.
Květen–červen	Bezpečí na výpravách a v létě, zpětná vazba žáků a rodičů, vyhodnocení programu.	Metodička a vedení; závěrečné vyhodnocení a návrhy na další rok.

Konkrétní akci nebo externí program zařazujeme podle potřeb skupiny, věku žáků, odbornosti poskytovatele a cíle, který s ní sledujeme. Samotná přednáška nenahrazuje soustavnou práci se skupinou. Předem ověříme přiměřenost obsahu a způsob práce; po akci se žáky zjišťujeme, co jim pomohlo a co je potřeba dále rozvíjet.

6 Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost nevnímáme jako vlastnost dítěte. Obtíž se může projevit změnou tempa práce, ztrátou chuti učit se, častou absencí, vyhýbáním se úkolům, napětím v kolektivu nebo nenaplněnou potřebou přiměřené výzvy. Pozorování se vždy vztahuje ke konkrétním činnostem a situacím; závěry o příčině nepřisuzujeme bez podkladů.

1. Průvodce zaznamená, co se dítěti daří, kde se potíže objevují, jak dlouho trvají a zda souvisejí s absencí, prostředím nebo sociální situací. Promluví s dítětem citlivě a bez veřejného srovnávání.
2. V nejbližší vhodné době projedná zjištění s rodiči a podle potřeby s výchovnou poradkyní nebo speciální pedagožkou. Domluví nejvýše několik konkrétních kroků: upravené zadání, názornou pomůcku, pravidelnou zpětnou vazbu, doplnění zameškané práce, podporu organizace práce nebo cílené procvičení.
3. Škola stanoví odpovědnou osobu a termín vyhodnocení, zpravidla do 4–6 týdnů podle povahy obtíží. Zaznamená, jak dítě na podporu reagovalo; při přetrvávání potíží podporu upraví a doporučí spolupráci se školským poradenským zařízením.
4. U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami poskytujeme podpůrná opatření v souladu s § 16 školského zákona a doporučením ŠPZ, je-li pro daný stupeň potřeba. Srozumitelně informujeme žáka i rodinu a průběžně sledujeme účinnost opatření.

Práce s chybou, přiměřená samostatnost a zpětná vazba jsou součástí Montessori prostředí. Při podpoře dítěte hlídáme, aby pomoc dospělého nepřebírala práci za dítě a aby dítě nezažívalo trvalý tlak na výkon. Po delší absenci plánujeme bezpečný návrat a dosažitelný postup doplnění učiva.

7 Strategie předcházení šikaně a kyberšikaně

Podporujeme vztahy a současně otevřeně počítáme s možností, že se šikana objeví i v malé škole. Každý pedagog věnuje pozornost opakovanému ponižování, vylučování, nátlaku, výhrůžkám, ničení věcí i online útokům. Šikanu nelze posoudit jen podle toho, zda ji děti označují za legraci. Při zjišťování situace rozlišujeme jednorázový konflikt, vzájemný spor a chování spojené s ubližováním a nerovnováhou sil.

7.1 Prevence ve skupině

- Pravidla společně formulujeme tak, aby se vztahovala ke konkrétnímu jednání a aby děti znaly způsob, jak bezpečně požádat o pomoc.
- Průvodci sledují vztahy i mimo výuku, zvláště v méně přehledných místech, při střídání skupin a na výpravách.
- Při běžném konfliktu podporujeme rozhovor a nápravu. Pokud je podezření na šikanu nebo převahu jedné strany, nepoužíváme společné „usmiřování“ jako první krok.
- U kyberšikany pracujeme se školním dopadem situace, pomáháme uchovat důkazy a zapojujeme rodiče; školní postup respektuje hranice pravomoci školy.

7.2 Postup při podezření

1. Pedagog zajistí bezprostřední bezpečí dítěte, které může být ohroženo, a předá informaci bez odkladu metodičce prevence a ředitelce. Nevyšetřuje před celou třídou, neslibuje úplnou mlčenlivost.
2. Pověření pracovníci vedou oddělené rozhovory s oznamovatelem, ohroženým dítětem a svědky, zaznamenají fakta a domluví ochranu před dalším kontaktem a odvetou. Předčasně nekonfrontují ohrožené dítě s tím, kdo mu mohl ubližovat.
3. Ředitelka s metodičkou vyhodnotí závažnost a možnosti školy. V komplikovaném či pokročilém případě přizvou odborníky (PPP, SVP či jiné odborné pracoviště); při bezprostředním ohrožení volají 112 nebo 158 a podle potřeby 155.
4. Škola informuje zákonné zástupce dotčených žáků odděleně a ve vhodném sledu, nastaví podporu ohroženému dítěti, výchovnou práci s dítětem, které ubližovalo, a bezpečnou práci se skupinou. Podle okolností uplatní opatření podle školního řádu a zákonné oznamovací povinnosti.
5. V určeném termínu ověříme u ohroženého dítěte i ve skupině, zda ubližování skutečně skončilo, zda nehrozí odvěta a zda domluvená podpora funguje. O krocích vedeme věcný záznam.

V případě kyberšikany doporučíme neodpovídat útočníkovi, pořídit snímky obrazovky a další dostupné důkazy, řešit zablokování účtu či nahlášení obsahu platformě. Škola nevyžaduje hesla a neoprávněně nevstupuje do soukromých účtů žáků. Podezření na trestný čin či jiné vážné protiprávní jednání předává Policii ČR; samotné vyšetřování nepřebírá.

8 Další rizikové situace a první postup

Situace	Bezprostřední kroky školy	Následná podpora
Záškoláctví, opakovaná či nápadná absence	Ověřit docházku a způsob omluvení podle školního řádu, včas kontaktovat rodinu a zjišťovat příčiny bez předčasných závěrů.	Domluvit podporu návratu, průběžně vyhodnocovat absenci; při závažném zanedbání péče postupovat s OSPOD podle zákona a doporučení MŠMT z ledna 2026.
Návykové látky, nikotin, alkohol	Zajistit bezpečí a zdravotní pomoc; při potížích volat 155. Postupovat podle školního řádu a příslušných metodických příloh MŠMT.	Informovat vedení a rodiče podle situace, nabídnout odbornou pomoc, pracovat se skupinou bez stigmatizace.
Sebepoškozování, psychická krize,	Brát sdělení vážně, zůstat s dítětem, nevystavovat je veřejnému rozboru;	Ředitelka zapojí zákonného zástupce a odbornou pomoc

Situace	Bezprostřední kroky školy	Následná podpora
vyjádření úmyslu zemřít	při akutním ohrožení volat 155 nebo 112.	podle bezpečnosti dítěte; tým se řídí přílohami MŠMT k psychické krizi a sebevražednému chování.
Podezření na týrání, zneužívání či zanedbávání	Vyslechnout dítě klidně, bez sugestivních otázek; zaznamenat jeho slova a bez odkladu informovat ředitelku.	Při skutečnostech nasvědčujících ohrožení dítěte zajistit oznámení OSPOD; při podezření na trestný čin též Policii ČR podle povinností školy. Nekomplikovat šetření vlastními výsledky.
Násilí, vyhrožování, závažný bezpečnostní incident	Oddělit ohrožené osoby, přivolat pomoc, zajistit dohled a předat informaci vedení.	Vedení rozhodne o kontaktu s Policií ČR, OSPOD nebo odbornou službou; domluví podporu dítěte i skupiny.

U všech situací dbáme na ochranu důstojnosti dítěte, přiměřený rozsah sdílených údajů a písemné zachycení podstatných skutečností. Tísňové linky: 112, zdravotnická záchraná služba 155, Policie ČR 158. Dětem lze připomenout Linku bezpečí 116 111. Telefonní kontakty místních pracovišť udržuje školní metodička prevence v aktuálním interním přehledu.

9 Evidence, vyhodnocení a aktualizace

Pedagogové zaznamenávají uskutečněné činnosti a podstatná pozorování v běžné pedagogické dokumentaci. Metodička prevence vede přehled preventivních aktivit a případových kroků v rozsahu stanoveném pro poradenské služby; u citlivých věcí zapisujeme fakta, přijatá opatření, odpovědnou osobu a datum kontroly. Přístup k záznamům mají jen oprávněné osoby. Souhrnné vyhodnocení pracuje s údaji v podobě, která neodhaluje identitu žáků.

V pololetí a na konci roku společně posoudíme: zda byly uskutečněny plánované činnosti; jaké podněty a opakované vzorce se objevily; zda podpora učení a docházky vedla k posunu; zda se po zásahu zlepšilo bezpečí dítěte a skupiny; co žáci, rodiče a pedagogové sdělují o možnosti požádat o pomoc. Pro příští rok stanovíme nejvýše několik doložených priorit. Závažné nové riziko řešíme ihned, bez čekání na roční hodnocení.

Realizaci programu průběžně zajišťuje ředitelka a školní metodička prevence. Pedagogové se s ním seznamují na začátku školního roku a při změnách; závěrečné vyhodnocení použijeme pro přípravu programu na následující rok.

Použité právní a metodické podklady

- Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění účinném pro školní rok 2026/2027; zejména § 16, § 22, § 29, § 30 a § 120a.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, § 7 a příloha č. 3, ve znění účinném od 1. 1. 2026: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.
- MŠMT: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování č. j. 21291/2010-28 a tematické přílohy; přehled: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/specialni-vzdelavani-prevence-institucionalni-vychova/prevence>
- MŠMT: Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany č. j. MSMT-21149/2016; dostupný v přehledu prevence MŠMT.
- MŠMT: Metodické doporučení k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, leden 2026: <https://msmt.gov.cz/aktuality/metodicke-doporuceni-msmt-k-prevenci-a-postihu-zaskolactvi-a-omlouvani-zaku-z-vyucovani>
- NPI ČR: Checklist školské prevence – kritéria pro posouzení efektivity programů všeobecné primární prevence: <https://mojeedu.npi.cz/produkt/checklist-skolske-prevence-kriteria-pro-posouzeni-efektivity-programu-vseobecne-primarni-prevence>
- Interní podklad: Minimální preventivní program ZŠ Montessori Kampus pro školní rok 2025/2026.

V Českých Budějovicích dne 12. srpna 2026

Mgr. Kristýna Turková, ředitelka školy